



Svenskt Friluftsliv

Johannesfredsvägen 7, 168 69 Bromma
Tel 08-549 041 21
info@svensktfriluftsliv.se
svensktfriluftsliv.se

Till:

Justitiedepartementet

105 33 Stockholm

Remissvar: Ny dataskyddslag – Kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (SOU 2017:39)

Inledning

EU:s dataskyddsförordning skall tillämpas från och med den 25 maj 2018. Förordningen är direkt tillämplig i Sverige men ger utrymme för kompletterande nationella bestämmelser av olika slag, detta enligt utredningen själv.

Utredningens uppdrag har varit att föreslå en ny nationell reglering som kompletterar dataskyddsförordningen. Förslaget behandlar dock bara ett fåtal av de frågor som regleras i dataskyddsförordningen.

Svenskt Friluftsliv behandlar i sitt remissvar endast en del av de förslag (eller brist på förslag) som vi sett i betänkandet och som rör civilsamhället/ideella organisationer.

Uppdraget

Av uppdraget framgår att Sveriges grundlagar inte skall ändras, vilket leder till att tryckfriheten och yttrandefriheten ligger fast (sid 82). Detta finner Svenskt Friluftsliv bra.

I beskrivningen av uppdraget står (Sid 77) bl.a. att det är viktigt att hitta lämpliga avvägningar mellan skyddet för den personliga integriteten och myndigheters, företags och enskildas behov av att kunna behandla personuppgifter. Det finns dock inte beskrivet några som helst avvägningar som rör föreningslivet och civilsamhället

Civilsamhället

Svenskt Friluftsliv anser att en stor brist i utredningen är att man inte verkar vara medveten om civilsamhällets problem med att hantera och implementera dataskyddsförordningen. I utredningen omnämns civilsamhället i kapitel 19:9 (Ideella organisationer som är verksamma inom dataskyddsområdet), men då endast som företrädare för enskild person. Ingenstans i det omfattande betänkandet diskuteras dataskyddsförordningens påverkan på civilsamhället.

MEDLEMSORGANISATIONER Cykelfrämjandet, Friluftsrämjandet, Förbundet Skog och Ungdom, Korpen Svenska Motionsidrottsförbundet, Riksförbundet Hälsofrämjandet, Riksförbundet Sveriges 4 H, Sportfiskarna, Svenska Brukshundklubben, Svenska Båtunionen, Svenska Cykelsällskapet, Svenska Fjällklubben, Svenska Folksportförbundet, Svenska Frisksportförbundet, Svenska Gång- och Vandrarförbundet, Svenska Islandshästförbundet, Svenska Jägareförbundet, Svenska Kanotförbundet, Svenska Kennelklubben, Svenska Klätterförbundet, Svenska Kryssarklubben, Svenska Livräddningssällskapet, Svenska Orienteringsförbundet, Scouterna, Svenska Skridskoförbundet och Svenska Turistföreningen.



Svenskt Friluftsliv

Johannesfredsvägen 7, 168 69 Bromma
 Tel 08-549 041 21
 info@svensktfriluftsliv.se
 svensktfriluftsliv.se

I förordningen finns en förklaring till ordet förening, i artikel 4, Definitioner, punkten 18. Där beskrivs att en förening ska anses jämförbart med företag, men med tillägget om den regelbundet bedriver ekonomisk verksamhet.

I den till regeringen i mars 2016 lämnade utredningen SOU 2016:13 (Palett för ett stärkt civilsamhälle) föreslås bl.a. att en förändring införs i kommittéförordningen (1998:1474) enligt nedan.

För att kommittébetänkanden ska utgöra ett tillräckligt underlag vid remissbehandlingen och i beredningsarbetet inom Regeringskansliet föreslår utredningen i avsnitt 5.1.3 att det införs ett krav i 15 § kommittéförordningen (1998:1474) på att om förslagen i ett betänkande har betydelse för villkoren för det civila samhällets organisationer ska konsekvenserna i det avseendet redovisas i betänkandet.

Utredningen bereds för närvarande i regeringskansliet och inga beslut är ännu fattade.

I Sverige finns idag ca 220 000 ideella organisationer, var och en med ordförande, kassör och övrig styrelse. Varje svensk är i genomsnitt medlem i tre organisationer och regeringar har i olika uttalanden uttryckt sitt stöd för civilsamhället. Det finns t.o.m. en politik för civilsamhället.

Med denna bakgrund är det anmärkningsvärt att utredningen över huvud taget inte nämner civilsamhället eller de problem som kan uppstå för denna "tredje sektor" i samhället vid implementeringen av EU:s dataskyddsförordning.

Utbildning

Genom dataskyddsförordningen införs en skyldighet för myndigheter och vissa företag (samt ideella organisationer) att utse ett dataskyddsbud. Ombudet ska vara bundet av sekretess enligt unionsrätten eller den nationella rätten.

För utbildning av dataskyddsbud och personuppgiftsansvariga finns idag kurser som erbjuds på marknaden. Det är dock inte rimligt att kräva att de många tusen ideella organisationer som finns i landet skall avsätta tid och ekonomiska resurser för att utbildas i den hantering som blir följden av dataskyddsförordningens implementering.

Datainspektionen har i sitt utbildningskoncept valt att ha olika typer av kurser. En utbildning har fokus på offentlig sektor, en har fokus på privat sektor, båda ges vid två kurstillfällen. Utöver detta finns en som har en generell inriktning och en med fokus på informationssäkerhet. Den som skulle kunna vara aktuell för föreningssverige är den som riktar sig till privat sektor. Föreningarna skall således i konkurrens med företagen försöka ta del av Datainspektionens kurser.

Svenskt Friluftsliv anser att regeringen bör avsätta extra resurser och ge studieförbunden i uppdrag att utbilda civilsamhället så att vi kan möta kraven i dataskyddsförordningen. En utbildning av dataskyddsbud och personuppgiftsansvariga som är anpassad för ideella allmännyttiga föreningar och inte större företag och myndigheter.

MEDLEMSORGANISATIONER Cykelfrämjandet, Friluftslivsfrämjandet, Förbundet Skog och Ungdom, Korpen Svenska Motionsidrottsförbundet, Riksförbundet Hälsofrämjandet, Riksförbundet Sveriges 4 H, Sportfiskarna, Svenska Brukshundklubben, Svenska Båtunionen, Svenska Cykelsällskapet, Svenska Fjällklubben, Svenska Folksportförbundet, Svenska Frisksportförbundet, Svenska Gång- och Vandrarförbundet, Svenska Islandshästförbundet, Svenska Jägareförbundet, Svenska Kanotförbundet, Svenska Kennelklubben, Svenska Klätterförbundet, Svenska Kryssarklubben, Svenska Livräddningssällskapet, Svenska Orienteringsförbundet, Scouterna, Svenska Skridskoförbundet och Svenska Turistföreningen.



Svenskt Friluftsliv

Johannesfredsvägen 7, 168 69 Bromma
 Tel 08-549 041 21
 info@svensktfriluftsliv.se
 svensktfriluftsliv.se

Undantag för Ideella organisationer

De sanktionsavgifter som föreslås för de som inte följer förordningen är stora. Dessa belopp är rimliga när det gäller stora företag och statliga myndigheter som kan anställa dataskyddsombud. Men för den ideella föreningen som arbetar med frivilliga krafter är förordningen ytterligare en pålaga som försvårar rekryteringen av ideella krafter. T.ex. ska alla incidenter rapporteras till tillsynsmyndigheten (Datainspektionen) inom 72 timmar, något som är omöjligt för det större flertalet av Sveriges 220 000 ideella föreningar.

Av förordningen framgår att ett huvudsyfte med sanktionerna är att avskräcka, men för en förening är blotta tanken på att en sanktionsavgift kan utdömas avskräckande. Av artikel 81 framgår att sanktionen ska vara proportionell, hänsynstagande och att det kan finnas förmildrande faktorer.

I kapitel 18.4.2, i utredningen, behandlas sanktionsavgifterna och där står beskrivet att det i Förordningen ges utrymme för att beakta uppsåt, proportionalitet och betalningsförmåga vid beslut om sanktionsavgifter. Utredningen skriver även att subjektiva omständigheter hos den personuppgiftsansvarige är en faktor som ska beaktas. Svenskt Friluftsliv tolkar såväl skrivningen i förordningen som i utredningen som att man har ett utrymme att ta med några paragrafer där detta förtydligas mer.

Vi drivs av en övertygelse om att den energi vi lägger ned i de ideella föreningarna, de må vara friluftorganisationer, idrottsorganisationer, kulturföreningar, politiska organisationer eller andra, gör vi av intresse och inte för ekonomisk vinning. Den energi och kraft som civilsamhället ger är grunden för en bra fungerande demokrati.

Civilsamhället ska också kunna granska makten, såväl den politiska som den ekonomiska makten. Detta skapar ibland konflikter och vi ser en uppenbar risk i att EUs dataskyddsförordning kan ge motståndare ett verktyg att skada enskilda organisationer som är "obekväma". Det ska inte heller stickas under stol med att det ibland finns konflikter inom den ideella sektorn. En individ som blir utesluten eller vars intresse inte vinner gehör i föreningen kan komma att försöka skada organisationen med alla till buds stående medel, även EUs dataskyddsförordning.

En EU-förordning är inte förhandlingsbar, den ska implementeras i svensk lag, men det finns vissa möjligheter till justeringar. Svenskt Friluftsliv skulle till exempel vilja se att ideella föreningar inte kan ådömas samma ekonomiska straff som kommersiella företag och myndigheter. Det skulle innebära att intresset för att använda EUs dataskyddsförordning som verktyg för att skada civilsamhället avsevärt skulle minska.

MEDLEMSORGANISATIONER Cykelfrämjandet, Friluftsrämjandet, Förbundet Skog och Ungdom, Korpen Svenska Motionsidrottsförbundet, Riksförbundet Hälsofrämjandet, Riksförbundet Sveriges 4 H, Sportfiskarna, Svenska Brukshundklubben, Svenska Båtunionen, Svenska Cykelsällskapet, Svenska Fjällklubben, Svenska Folksporförbundet, Svenska Frisksportförbundet, Svenska Gång- och Vandrarförbundet, Svenska Islandshästförbundet, Svenska Jägareförbundet, Svenska Kanotförbundet, Svenska Kennelklubben, Svenska Klätterförbundet, Svenska Kryssarklubben, Svenska Livräddningssällskapet, Svenska Orienteringsförbundet, Scouterna, Svenska Skridskoförbundet och Svenska Turistföreningen.



Svenskt Friluftsliv

Johannesfredsvägen 7, 168 69 Bromma
 Tel 08-549 041 21
 info@svensktfriluftsliv.se
 svensktfriluftsliv.se

Konsekvenser

I ett uppdrag ska konsekvenser alltid beskrivas av den förändring som ett lagförslag innebär, dessa finns att läsa i kapitel 21. Utredningen konstaterar att förordningen kommer att innebära att ökade resurser behövs för att klara administrationen och i 21.1 finns beskrivet att såväl det allmänna som det privata kommer att beröras. När utredningen sedan beskriver ekonomiska konsekvenser nöjer den sig med att konstatera att myndigheter kommer att få ökade kostnader, men att dessa ryms inom de anslag som finns. I övrigt konstateras att enskilda inte kommer att beröras ekonomiskt. Att lagförslagets inverkan på föreningar och civilsamhället inte nämns av utredningen är minst sagt anmärkningsvärt.

.....

Ulf Silvander

Generalsekreterare

Svenskt Friluftsliv

Svenska kanotförbundet ansluter sig till Svenskt friluftslivs remissvar med betoning på den stora skillnad vi ser mellan ideell verksamhet och kommersiell verksamhet. Vi lyfter där fram ett citat;

I den till regeringen i mars 2016 lämnade utredningen SOU 2016:13 (Palett för ett stärkt civilsamhälle) föreslås bl.a. att en förändring införs i kommittéförordningen (1998:1474) enligt nedan.
För att kommittébetänkanden ska utgöra ett tillräckligt underlag vid remissbehandlingen och i beredningsarbetet inom Regeringskansliet föreslår utredningen i avsnitt 5.1.3 att det införs ett krav i 15 § kommittéförordningen (1998:1474) på att om förslagen i ett betänkande har betydelse för villkoren för det civila samhällets organisationer ska konsekvenserna i det avseendet redovisas i betänkandet.

Anders Danielsson
 Generalsekreterare
 Svenska kanotförbundet

MEDLEMSORGANISATIONER Cykelfrämjandet, Friluftsrämjandet, Förbundet Skog och Ungdom, Korpen Svenska Motionsidrottsförbundet, Riksförbundet Hälsofrämjandet, Riksförbundet Sveriges 4 H, Sportfiskarna, Svenska Brukshundklubben, Svenska Båtunionen, Svenska Cykelsällskapet, Svenska Fjällklubben, Svenska Folksportförbundet, Svenska Frisksportförbundet, Svenska Gång- och Vandrarförbundet, Svenska Islandshästförbundet, Svenska Jägareförbundet, Svenska Kanotförbundet, Svenska Kennelklubben, Svenska Klätterförbundet, Svenska Kryssarklubben, Svenska Livräddningssällskapet, Svenska Orienteringsförbundet, Scouterna, Svenska Skridskoförbundet och Svenska Turistföreningen.